VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hyvinvointialueiden rahoituksen alueittaisesta kehityksestä

VILLE-VEIKKO AHONEN JA TANJA RANTANEN

STV KUULEMINEN

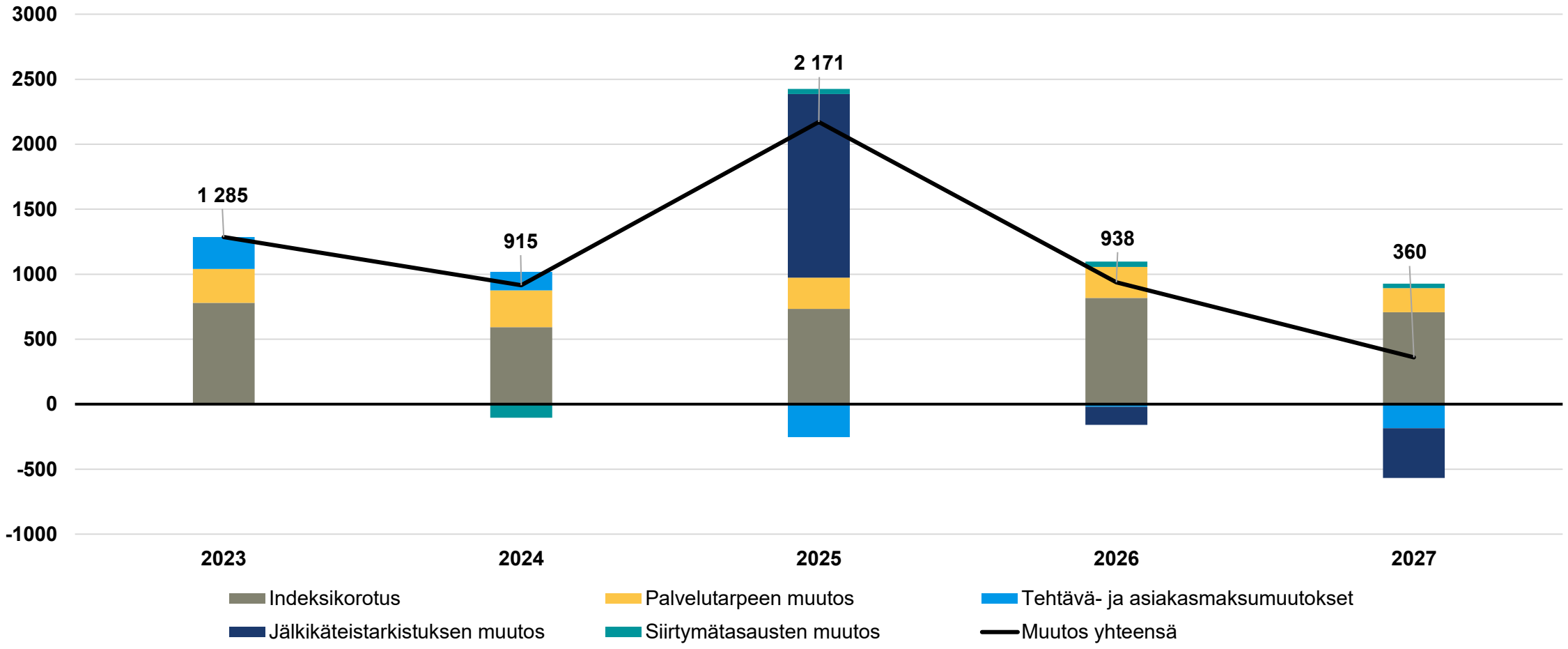
9.10.2026

Esityksen sisältö

- Hyvinvointialueiden rahoituksen kehitys koko maan tasolla
- Rahoituksen kehitys alueittain ja siihen vaikuttavat tekijät
- Alueiden taloudellisesta eriytymiskehityksestä

Hyvinvointialueiden rahoituksen kasvu hidastuu vuonna 2027

Hyvinvointialueiden rahoituksen kasvu osatekijöittäin 2023–2027, milj. euroa



Vuoden 2027 rahoitukseen sisältyvä jälkikäteistarkistus

- Vuonna 2025 rahoitukseen lisättiin vuoden 2023 tuloksen perusteella ensimmäistä kertaa jälkikäteistarkistus (n. 1,4 mrd. euroa), joka jäi rahoituksen pohjaan.
- Vuonna 2026 jälkikäteistarkistus vähensi rahoitusta noin 200 milj. euroa, sillä hyvinvointialueiden tulos parani vuonna 2024 vuodesta 2023.
- Vuonna 2027 jälkikäteistarkistus määritellään rahoituksen ja nettokustannusten erotuksen (yksinkertaistetusti tilikauden tuloksen) muutoksen perusteella ottaen huomioon rahoitukseen lisätty jälkikäteistarkistuksen määrä.
    - Vuoden 2027 rahoitukseen tehtävän vuoden 2025 rahoituksen jälkikäteistarkistuksen perusteena on siis tuloksen muutos 2024–2025 ja vuonna 2025 rahoitukseen lisätty jälkikäteistarkistus
    - Jälkikäteistarkistuksena tehtävässä vähennyksessä huomioidaan 90 % omavastuu vuonna 2027
- Vuoden 2027 rahoituslaskelmassa huomioitu jälkikäteistarkistus perustuu alueiden raportoimiin vuoden 2025 tilinpäätöstietoihin
- Tilinpäätöstietojen mukainen tulos vuodelle 2025 on parempi kuin vuonna 2024 ottaen huomioon myös vuonna 2025 rahoitukseen lisätyn jälkikäteistarkistuksen määrän. Vuonna 2027 jälkikäteistarkistus vähentää rahoitusta noin 426 milj. euroa*.
- Vuonna 2027 rahoitukseen sisältyy jälkikäteistarkistusta yhteensä noin 891 milj. euroa

** Luku poikkeaa laskentateknisistä syistä valtion talousarvioesityksessä esitetyistä.*

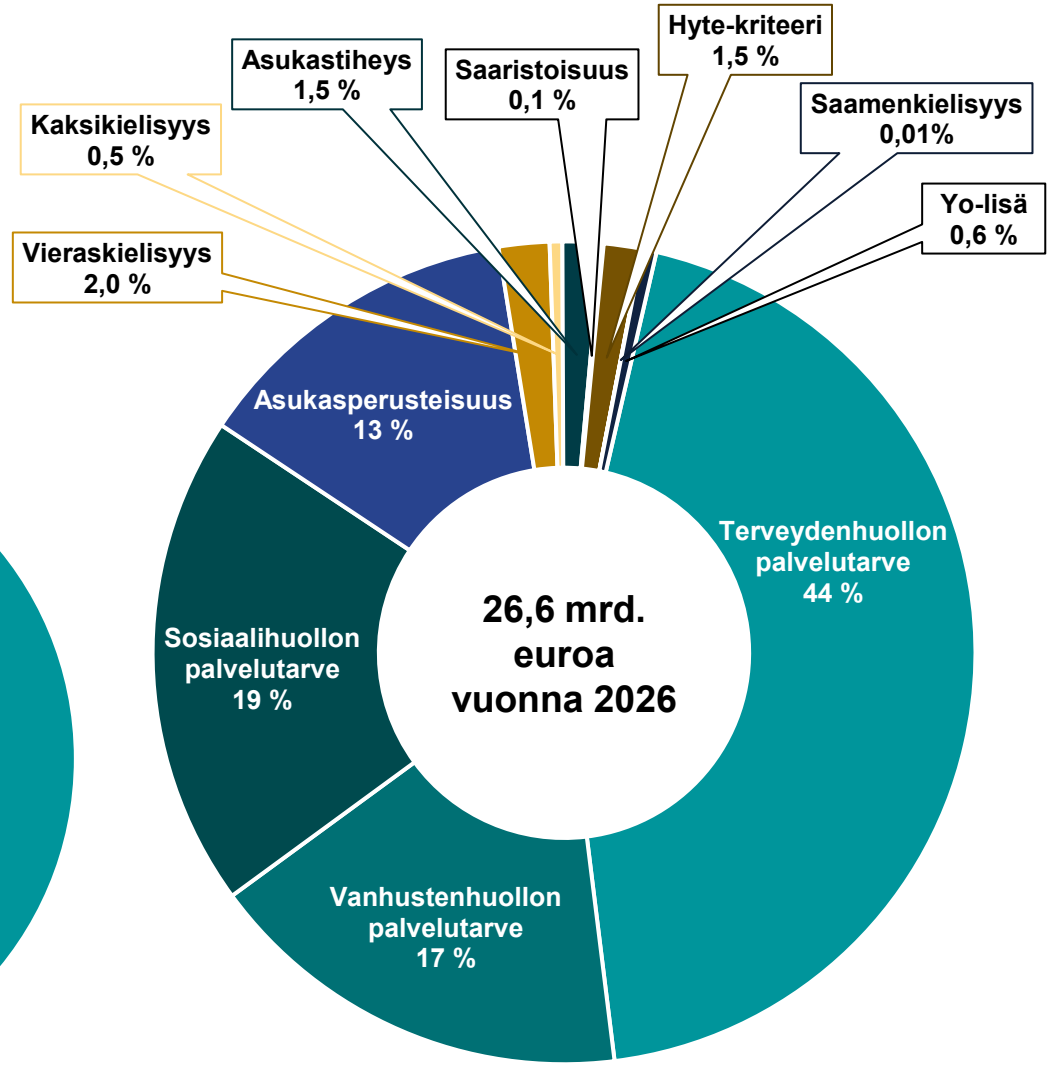
Rahoituksen kohdentuminen alueittain

Laskennallisen rahoituksen määräytymistekijät

- Laskennallinen rahoitusmalli koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon (noin 98 %) sekä pelastustoimen laskennallisesta rahoituksesta (noin 2 %)
- Laskennallinen rahoitus kohdennetaan hyvinvointialueille laskennallisten määräytymistekijöiden perusteella
- Kullakin tekijällä jaettava rahoitus perustuu rahoitus-laissa määriteltyihin prosenttiosuuksiin
- Määräytymistekijöiden taustalla oleva tilastotieto päivitetään vuosittain uusimmalla saatavilla olevalla tiedolla



Pelastustoimen laskennallinen rahoitus

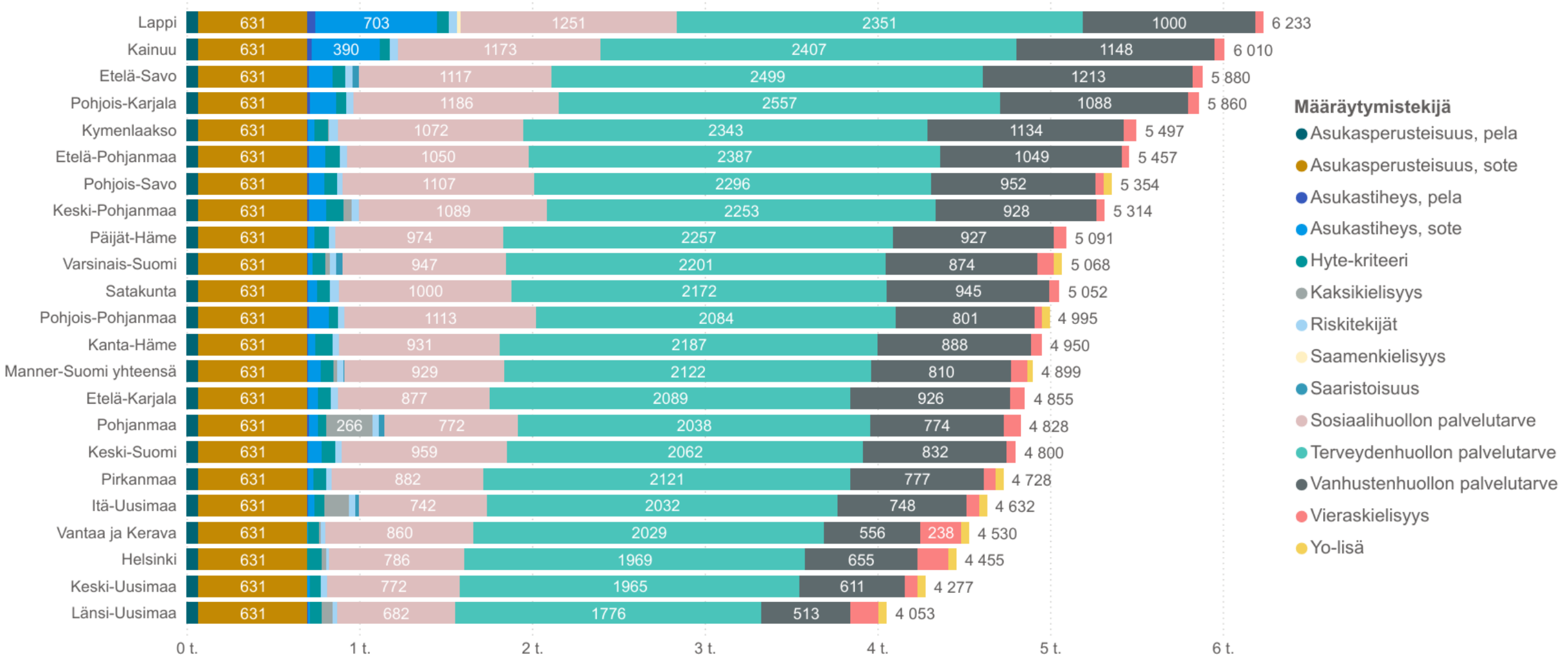


Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallinen rahoitus

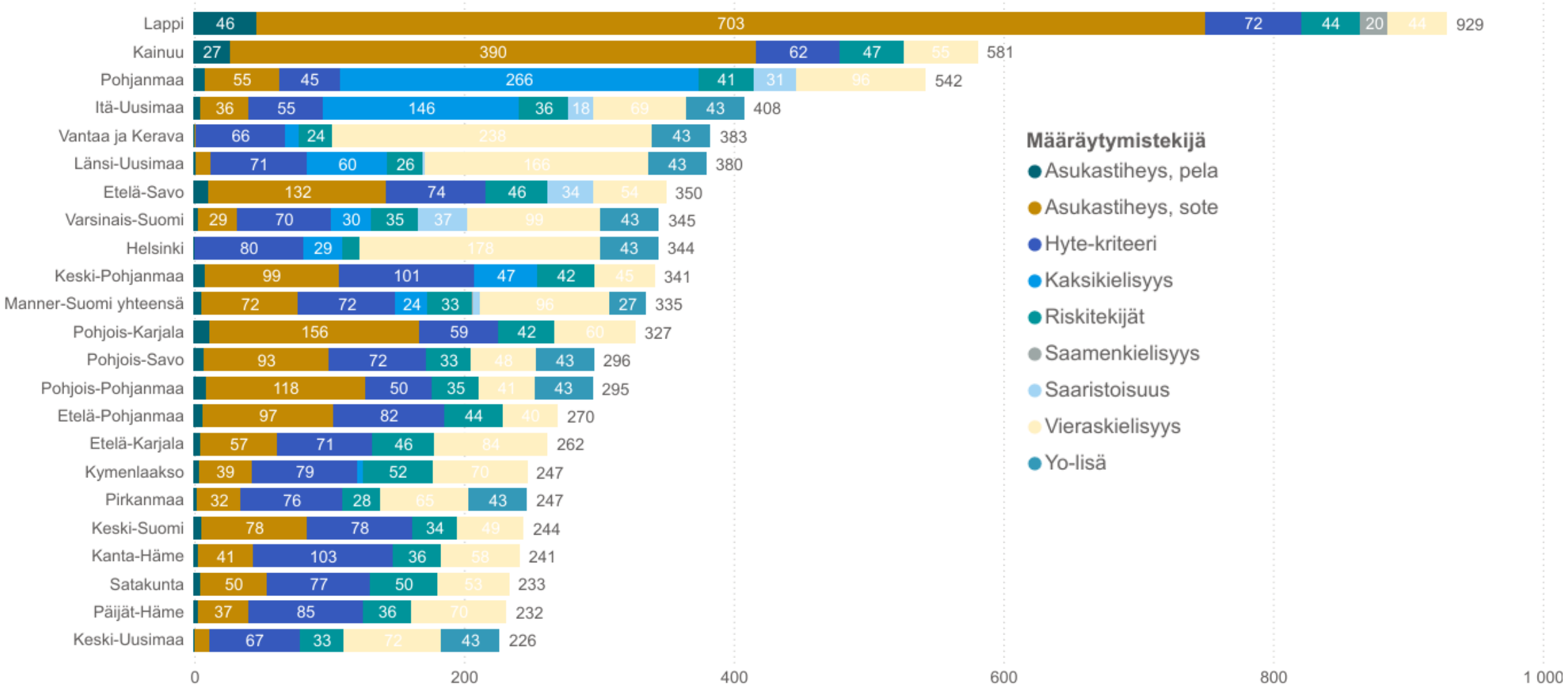
Kunkin määräytymistekijän kohdentama laskennallinen rahoitus, e/as. v. 2027

	Laskennallinen sote-rahoitus yht.												*Laskennallinen pela-rahoitus yht.*			
Hyvinvointialue	Asukas-perustei-suus	Terveyden-huollon palvelutarve	Vanhusten-huollon palvelutarve	Sosiaali-huollon palvelutarve	Vieras-kielisyys	Kaksi-kielisyys	Asukas-tiheys	Saaristoi-suus	Hyte-kriteeri	Saamen-kielisyys	Yo-lisä	Yhteensä, e/as.	Asukas-perustei-suus	Asukas-tiheys	Riski-tekijät	Yhteensä, e/as.
Helsinki	631	1 969	655	786	178	29	0	0	80	0	43	**4 371**	71	0	13	**84**
Vantaa ja Kerava	631	2 029	556	860	238	11	1	0	66	0	43	**4 435**	71	0	24	**95**
Länsi-Uusimaa	631	1 776	513	682	166	60	11	1	71	0	43	**3 955**	71	1	26	**98**
Itä-Uusimaa	631	2 032	748	742	69	146	36	18	55	0	43	**4 520**	71	4	36	**112**
Keski-Uusimaa	631	1 965	611	772	72	0	11	0	67	0	43	**4 172**	71	1	33	**104**
Varsinais-Suomi	631	2 201	874	947	99	30	29	37	70	0	43	**4 959**	71	3	35	**109**
Satakunta	631	2 172	945	1 000	53	0	50	0	77	0	0	**4 927**	71	4	50	**125**
Kanta-Häme	631	2 187	888	931	58	0	41	0	103	0	0	**4 840**	71	3	36	**109**
Pirkanmaa	631	2 121	777	882	65	0	32	0	76	0	43	**4 627**	71	2	28	**101**
Päijät-Häme	631	2 257	927	974	70	0	37	0	85	0	0	**4 981**	71	3	36	**110**
Kymenlaakso	631	2 343	1 134	1 072	70	4	39	0	79	0	0	**5 371**	71	4	52	**126**
Etelä-Karjala	631	2 089	926	877	84	0	57	0	71	0	0	**4 734**	71	4	46	**122**
Etelä-Savo	631	2 499	1 213	1 117	54	0	132	34	74	0	0	**5 753**	71	11	46	**128**
Pohjois-Savo	631	2 296	952	1 107	48	0	93	0	72	0	43	**5 243**	71	7	33	**111**
Pohjois-Karjala	631	2 557	1 088	1 186	60	0	156	0	59	0	0	**5 736**	71	11	42	**124**
Keski-Suomi	631	2 062	832	959	49	0	78	0	78	0	0	**4 689**	71	6	34	**110**
Etelä-Pohjanmaa	631	2 387	1 049	1 050	40	0	97	0	82	0	0	**5 336**	71	6	44	**121**
Pohjanmaa	631	2 038	774	772	96	266	55	31	45	0	0	**4 708**	71	8	41	**120**
Keski-Pohjanmaa	631	2 253	928	1 089	45	47	99	0	101	0	0	**5 193**	71	8	42	**121**
Pohjois-Pohjanmaa	631	2 084	801	1 113	41	0	118	0	50	0	43	**4 880**	71	9	35	**115**
Kainuu	631	2 407	1 148	1 173	55	0	390	0	62	0	0	**5 866**	71	27	47	**144**
Lappi	631	2 351	1 000	1 251	44	0	703	0	72	20	0	**6 072**	71	46	44	**161**
Manner-Suomi yht.	**631**	**2 122**	**810**	**929**	**96**	**24**	**72**	**5**	**72**	**1**	**27**	**4 789**	**71**	**5**	**33**	**109**
Minimi	631	1 776	513	682	40	0	0	0	45	0	0	3 955	71	0	13	84
Maksimi	631	2 557	1 213	1 251	238	266	703	37	103	20	43	6 072	71	46	52	161

Kunkin määräytymistekijän kohdentama laskennallinen rahoitus, e/as. v. 2027



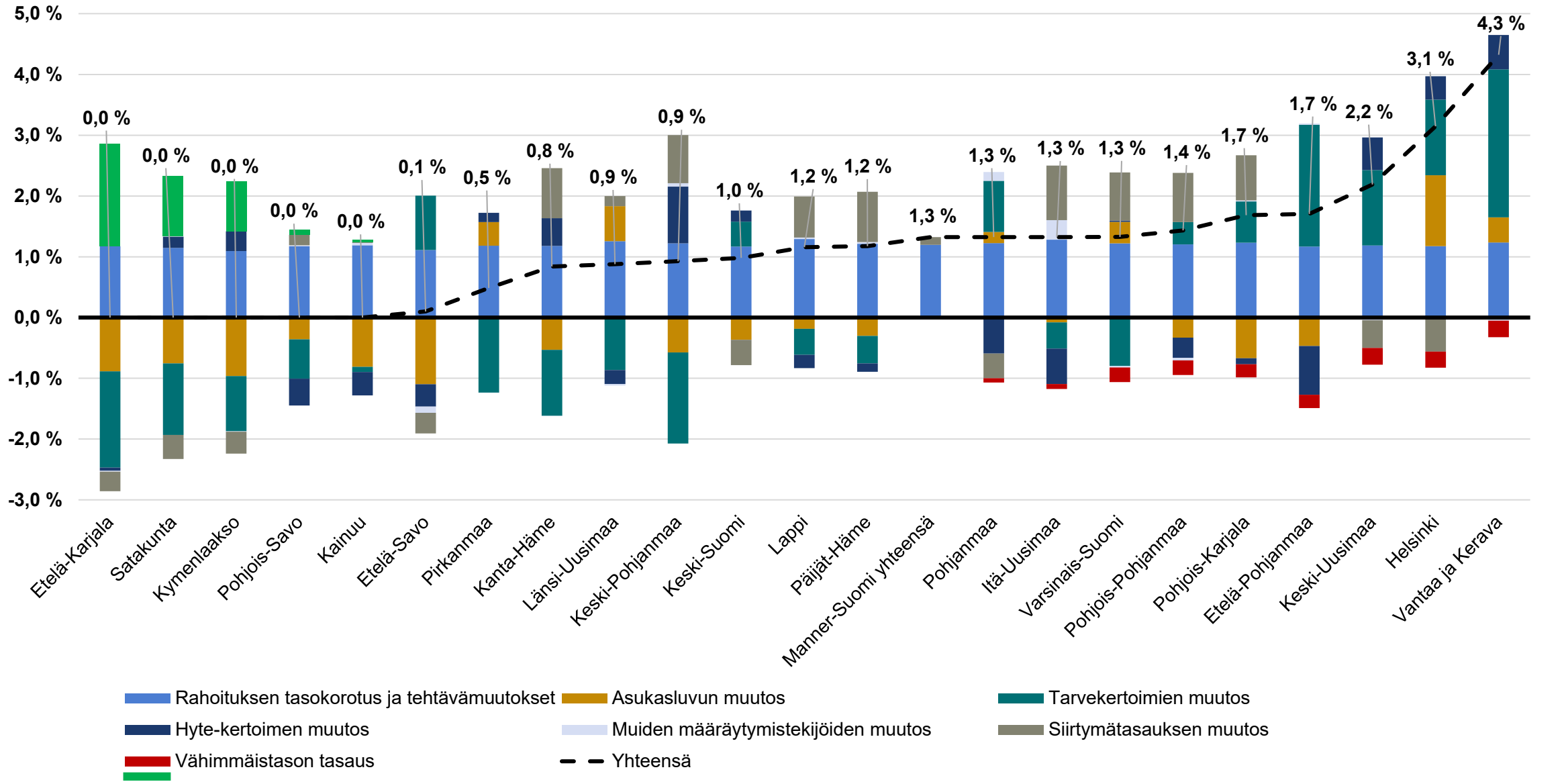
Kunkin olosuhdetekijän ja hyte-kertoimen kohdentama laskennallinen rahoitus, e/as. v. 2027



Hyvinvointialueiden rahoitus vuonna 2027

Hyvinvointialue	Vuoden 2026 rahoitus yhteensä, milj. euroa (18.12.2025)	Laskennallinen rahoitus vuonna 2027, milj. euroa	Siirtymätasaus vuonna 2027, milj. euroa	Vähimmäis-tasoa koskeva tasaus, milj. euroa	Vuoden 2027 rahoitus yhteensä, milj. euroa	Rahoitukseen sisältyvä jälkikäteis-tarkistus yhteensä vuonna 2027, milj. euroa	Vuoden 2027 rahoitus yhteensä, euroa/asukas	Rahoituksen muutos vuodelle 2027, milj. euroa	Rahoituksen muutos vuodelle 2027, prosenttia
Helsinki	3 088	3 093	100	-8	**3 185**	99	**4 587**	97	**3,1 %**
Vantaa ja Kerava	1 263	1 321	0	-3	**1 318**	43	**4 518**	55	**4,3 %**
Länsi-Uusimaa	2 035	2 052	0	0	**2 052**	67	**4 053**	18	**0,9 %**
Itä-Uusimaa	438	461	-17	0	**444**	15	**4 454**	6	**1,3 %**
Keski-Uusimaa	879	888	13	-2	**898**	29	**4 328**	19	**2,2 %**
Varsinais-Suomi	2 433	2 523	-52	-6	**2 465**	82	**4 951**	32	**1,3 %**
Satakunta	1 087	1 062	15	11	**1 087**	35	**5 173**	0	**0,0 %**
Kanta-Häme	828	836	-1	0	**835**	27	**4 944**	7	**0,8 %**
Pirkanmaa	2 583	2 595	0	0	**2 595**	84	**4 728**	13	**0,5 %**
Päijät-Häme	996	1 041	-33	0	**1 008**	34	**4 929**	12	**1,2 %**
Kymenlaakso	904	859	38	7	**904**	28	**5 788**	0	**0,0 %**
Etelä-Karjala	614	603	0	10	**614**	20	**4 938**	0	**0,0 %**
Etelä-Savo	783	754	31	0	**784**	24	**6 120**	1	**0,1 %**
Pohjois-Savo	1 332	1 331	0	1	**1 332**	43	**5 359**	0	**0,0 %**
Pohjois-Karjala	881	946	-48	-2	**895**	31	**5 548**	15	**1,7 %**
Keski-Suomi	1 310	1 314	9	0	**1 323**	43	**4 834**	13	**1,0 %**
Etelä-Pohjanmaa	1 014	1 034	0	-2	**1 032**	33	**5 445**	17	**1,7 %**
Pohjanmaa	863	867	8	-1	**874**	28	**4 869**	11	**1,3 %**
Keski-Pohjanmaa	344	359	-12	0	**347**	12	**5 142**	3	**0,9 %**
Pohjois-Pohjanmaa	2 052	2 088	-1	-5	**2 081**	68	**4 980**	29	**1,4 %**
Kainuu	416	416	0	0	**416**	14	**6 013**	0	**0,0 %**
Lappi	1 048	1 098	-39	0	**1 060**	36	**6 014**	12	**1,2 %**
Manner-Suomi yhteensä	**27 190**	**27 540**	**10**	**0**	**27 550**	**891**	**4 900**	**360**	**1,3 %**

Hyvinvointialueiden rahoituksen muutokset osatekijöittäin, 2026–2027



Hyvinvointialueiden asukaskohtainen rahoitus vuosina 2023-2027 (momentin 28.89.31 selvitysosan taulukko)

	2023		2024			2025			2026			2027		
Hyvinvointialue	1000 euroa	euroa/ asukas	1000 euroa	euroa/ asukas	prosenttia	1000 euroa	euroa/ asukas	prosenttia	1000 euroa	euroa/ asukas	prosenttia	1000 euroa	euroa/ asukas	prosenttia
Helsinki	2 600 907	3 950	2 699 662	4 066	3,8	2 951 167	4 375	9,3	3 087 973	4 514	4,6	3 185 136	4 587	3,1
Vantaa ja Kerava	995 427	3 601	1 061 290	3 784	6,6	1 201 112	4 205	13,2	1 263 353	4 360	5,2	1 317 974	4 518	4,3
Länsi-Uusimaa	1 667 668	3 482	1 769 328	3 638	6,1	1 954 282	3 948	10,5	2 034 512	4 052	4,1	2 052 384	4 053	0,9
Itä-Uusimaa	375 324	3 788	389 349	3 934	3,7	425 398	4 298	9,3	437 740	4 403	2,9	443 538	4 454	1,3
Keski-Uusimaa	764 700	3 788	797 968	3 927	4,4	860 230	4 187	7,8	878 977	4 245	2,2	898 218	4 328	2,2
Varsinais-Suomi	1 984 806	4 105	2 068 973	4 261	4,2	2 331 399	4 750	12,7	2 432 515	4 916	4,3	2 464 784	4 951	1,3
Satakunta	970 907	4 531	996 244	4 687	2,6	1 071 084	5 058	7,5	1 086 939	5 145	1,5	1 086 939	5 173	0,0
Kanta-Häme	713 901	4 194	738 281	4 355	3,4	804 330	4 744	8,9	828 386	4 889	3,0	835 340	4 944	0,8
Pirkanmaa	2 163 186	4 101	2 276 623	4 274	5,2	2 508 874	4 652	10,2	2 582 610	4 735	2,9	2 595 180	4 728	0,5
Päijät-Häme	861 673	4 201	893 152	4 367	3,7	955 002	4 670	6,9	996 294	4 869	4,3	1 007 994	4 929	1,2
Kymenlaakso	805 954	4 994	828 369	5 194	2,8	893 465	5 631	7,9	904 018	5 742	1,2	904 018	5 788	0,0
Etelä-Karjala	554 188	4 395	570 945	4 555	3,0	605 456	4 837	6,0	613 543	4 905	1,3	613 543	4 938	0,0
Etelä-Savo	694 504	5 274	709 564	5 439	2,2	757 573	5 831	6,8	783 435	6 055	3,4	784 212	6 120	0,1
Pohjois-Savo	1 174 804	4 730	1 204 223	4 862	2,5	1 289 049	5 194	7,0	1 331 701	5 352	3,3	1 331 701	5 359	0,0
Pohjois-Karjala	756 110	4 631	779 982	4 799	3,2	837 451	5 159	7,4	880 663	5 433	5,2	895 492	5 548	1,7
Keski-Suomi	1 158 863	4 250	1 192 187	4 376	2,9	1 271 292	4 652	6,6	1 310 331	4 780	3,1	1 323 201	4 834	1,0
Etelä-Pohjanmaa	885 359	4 617	909 420	4 767	2,7	964 908	5 064	6,1	1 014 478	5 341	5,1	1 031 760	5 445	1,7
Pohjanmaa	762 973	4 334	786 375	4 460	3,1	843 208	4 748	7,2	862 911	4 828	2,3	874 340	4 869	1,3
Keski-Pohjanmaa	301 431	4 438	311 996	4 601	3,5	333 391	4 922	6,9	343 861	5 077	3,1	347 048	5 142	0,9
Pohjois-Pohjanmaa	1 730 838	4 165	1 806 578	4 337	4,4	1 980 334	4 735	9,6	2 051 875	4 905	3,6	2 081 311	4 980	1,4
Kainuu	366 013	5 137	374 310	5 308	2,3	403 909	5 757	7,9	416 044	5 974	3,0	416 044	6 013	0,0
Lappi	879 316	4 982	919 190	5 229	4,5	1 009 199	5 729	9,8	1 047 591	5 947	3,8	1 059 713	6 014	1,2
Manner-Suomi yht.	**23 168 852**	**4 199**	**24 084 008**	**4 352**	**3,9**	**26 252 114**	**4 710**	**9,0**	**27 189 751**	**4 851**	**3,6**	**27 549 870**	**4 900**	**1,3**

Miksi alueiden saama rahoitus eroaa?

- Korkein asukaskohtainen rahoitus vuonna 2027 on Etelä-Savossa (6120 e/as) ja matalin Länsi-Uudellamaalla (4053 e/as).
- Rahoitusta kohdennetaan enemmän sellaisille alueille, joilla asukkaiden palvelutarve mm. väestörakenteesta ja sairastavuudesta johtuen on suurempi.
  - Esimerkiksi Etelä-Savossa palvelutarve on yli 60 % Länsi-Uuttamaata korkeampaa.
- Myös olosuhdetekijöillä kohdennettava rahoitus vaihtelee alueittain.
- Rahoituksen vuosimuutokseen vaikuttavat eniten asukasluvun muutos ja tarvekertoimien muutokset.

Tarvekertoimien muutoksista

- Alueiden tarvekertoimissa ja siitä seuraten rahoituksessa on ollut ennakoimatonta vuosivaihtelua.
- Tarvekertoimien vaihtelu on ollut suurelta osin seurausta diagnoositietopohjan puutteista, jota alueet ovat korjanneet eritahtisesti.
- Alueiden väliset erot tietopohjassa johtuvat mm. kirjaamiskäytäntöjen ja alueiden käytössä olevien asiakas- ja potilastietojärjestelmien toiminnallisuuksien eroista.
- Rahoituksen kohdentaminen on ns. nollasummapeliä. Jos yhden tai useamman alueen tarvekerroin kasvaa, muiden alueiden tarvekertoimet ja rahoituksen määrä vähenevät, vaikka näillä alueilla sairastavuudessa ei olisi tapahtunut muutosta.

Rahoituksessa käytettyjen tarvekertoimien kokonaismuutos (vuodesta 2026 lähtien kahden vuoden keskiarvo)

Hyvinvointialue	Tarvekertoimien muutos rahoituksessa 2023–2024	Tarvekertoimien muutos rahoituksessa 2024–2025	Tarvekertoimien muutos rahoituksessa 2025–2026	Tarvekertoimien muutos rahoituksessa 2026–2027
Helsinki	-0,1 %	0,7 %	2,0 %	1,7 %
Vantaa ja Kerava	1,5 %	3,5 %	2,2 %	3,2 %
Länsi-Uusimaa	0,7 %	-0,1 %	-1,2 %	-1,1 %
Itä-Uusimaa	-0,4 %	0,2 %	-1,6 %	-0,5 %
Keski-Uusimaa	0,5 %	-1,2 %	-1,3 %	1,7 %
Varsinais-Suomi	-0,3 %	2,9 %	-0,1 %	-0,9 %
Satakunta	0,2 %	0,3 %	-1,1 %	-1,4 %
Kanta-Häme	-0,2 %	0,3 %	-0,5 %	-1,2 %
Pirkanmaa	0,4 %	0,7 %	-1,0 %	-1,4 %
Päijät-Häme	0,0 %	-2,1 %	0,7 %	-0,5 %
Kymenlaakso	1,0 %	1,2 %	-0,7 %	-1,1 %
Etelä-Karjala	-0,1 %	-1,8 %	-1,5 %	-1,9 %
Etelä-Savo	-0,1 %	-0,3 %	1,3 %	1,2 %
Pohjois-Savo	-1,2 %	-1,9 %	-0,5 %	-0,7 %
Pohjois-Karjala	-0,5 %	-1,7 %	1,8 %	0,8 %
Keski-Suomi	-0,4 %	-1,7 %	0,2 %	0,6 %
Etelä-Pohjanmaa	-0,1 %	-2,1 %	1,9 %	2,5 %
Pohjanmaa	-0,5 %	-1,6 %	-1,4 %	1,2 %
Keski-Pohjanmaa	-0,4 %	-2,1 %	-0,5 %	-1,7 %
Pohjois-Pohjanmaa	0,3 %	0,5 %	0,1 %	0,5 %
Kainuu	-0,7 %	-0,3 %	0,5 %	0,0 %
Lappi	1,1 %	0,6 %	0,2 %	-0,5 %
Manner-Suomi yht.	**0,0 %**	**0,0 %**	**0,0 %**	**0,0 %**

Hyvinvointialueiden rahoituslaskelmissa huomioidun asukasmäärän muutos 2023–2027

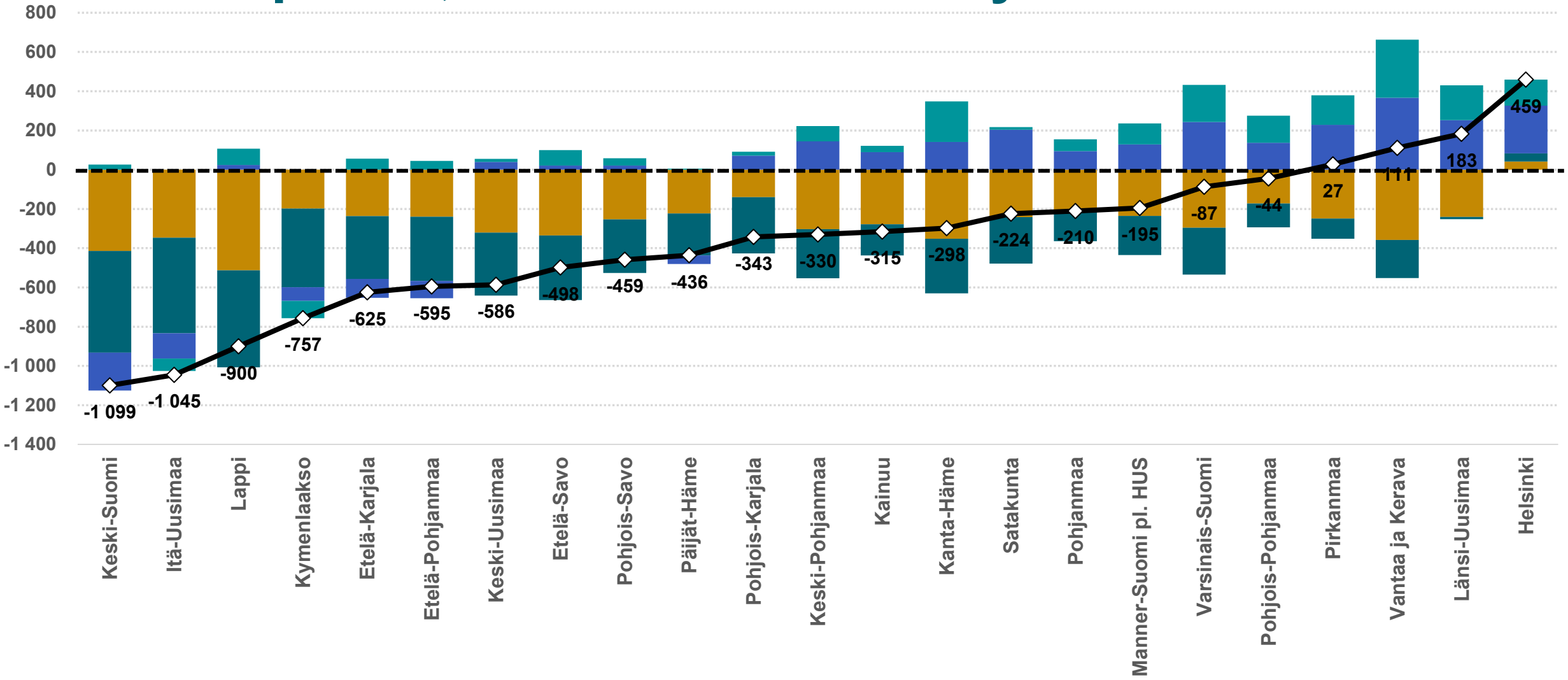
Hyvinvointialue	Asukasmäärä rahoituksessa 2023	Asukasmäärä rahoituksessa 2027	Asukasmäärä muutos rahoituksessa 2023–2027
Helsinki	658 457	694 392	5,5 %
Vantaa ja Kerava	276 438	291 723	5,5 %
Länsi-Uusimaa	478 919	506 379	5,7 %
Itä-Uusimaa	99 073	99 584	0,5 %
Keski-Uusimaa	201 854	207 551	2,8 %
Varsinais-Suomi	483 477	497 800	3,0 %
Satakunta	214 281	210 112	-1,9 %
Kanta-Häme	170 213	168 957	-0,7 %
Pirkanmaa	527 478	548 910	4,1 %
Päijät-Häme	205 124	204 522	-0,3 %
Kymenlaakso	161 391	156 198	-3,2 %
Etelä-Karjala	126 107	124 238	-1,5 %
Etelä-Savo	131 688	128 144	-2,7 %
Pohjois-Savo	248 363	248 512	0,1 %
Pohjois-Karjala	163 281	161 418	-1,1 %
Keski-Suomi	272 683	273 731	0,4 %
Etelä-Pohjanmaa	191 762	189 474	-1,2 %
Pohjanmaa	176 041	179 555	2,0 %
Keski-Pohjanmaa	67 915	67 498	-0,6 %
Pohjois-Pohjanmaa	415 603	417 939	0,6 %
Kainuu	71 255	69 193	-2,9 %
Lappi	176 494	176 215	-0,2 %
Manner-Suomi yhteensä	**5 517 897**	**5 622 045**	**1,9 %**

Alueiden talouskehityksen eriytyminen

Hyvinvointialueiden talouden tilanteesta

- Hyvinvointialueiden toiminta käynnistyi vuonna 2023 haastavassa taloudellisessa tilanteessa
  - Taustana hajanainen järjestämisvastuu (kunnat ja kuntayhtymät)
  - Ulkopuoliset tekijät, palkkaratkaisu, hintojen nousu, korona-ajan hoito- ja hoivavelka, muutoskustannukset
  - Nettokustannusten kasvu noin 12 % vuonna 2023, alijäämä yli 1,3 mrd. euroa
- Kustannuskehitys taittui vuonna 2024 (2,9 %), mutta alijäämäisyys säilyi (1,1 mrd. euroa → yht. 2,4 mrd. euroa)
- Vuonna 2025 tapahtui selvä käänne parempaan, nettokustannusten kasvu maltillista (1,3 %)
  - Ensimmäistä kertaa tehty rahoituksen jälkikäteistarkistus lisäsi rahoitusta noin 1,4 mrd. euroa
  - Alueiden uudistus- ja sopeutustoimien toimeenpano sekä kertaluonteiset erät painoivat kustannuskehitystä
  - Alueiden ylijäämä koko maan tasolla noin 730 milj. euroa → kertynyt alijäämä pieneni noin 1,7 mrd. euroon
  - Edelleen 6 alijäämäistä aluetta
- Vuoden 2026 tilinpäätösennusteet ennakoivat noin 600 milj. euron ylijäämää – kaksi aluetta ennakoi kuitenkin edelleen alijäämäistä tulosta
  - Nettokustannusten kasvu kiihtyisi jälleen ja asettuisi noin 4,1 prosenttiin
- Alueiden taloudellinen eriytyminen on huomattavaa
  - Kertyneet alijäämät paikoin suuria, alijäämien kattamisen määräaikaan 14 aluetta on hakenut jatkoaikaa
  - Yhteensä kuudella alueella on käynnistetty arviointimenettely
  - Lisärahoitusmenettelyitä ei ole tällä hetkellä käynnissä (10/2026)

Neljä aluetta ennakoi kertynyttä ylijäämää vuoden 2026 lopussa; alueelliset erot säilyvät suurina



Hyvinvointialueiden talouden eriytymisen taustalla useita syitä

- **Lähtötilanteen erot**: erilaiset järjestämisratkaisut, kunnilta siirtyneet kustannukset, palveluiden taso lähtötilanteessa, muutoskustannukset.
- **Voimakas kustannusten kasvu uudistuksen alkuvuosina**: palkkaratkaisut, ostopalvelujen hinnankorotukset, työvoimavuokrauksen käyttö, vuokrakustannukset.
- **Alueen päätöksentekokyky ja omat toimet**: alueiden välillä on merkittäviä eroja päätöksenteon ketteryydessä ja siinä, kuinka määrätietoisesti uudistamista on lähdetty toteuttamaan.
- **Rahoitusmalli**: jälkikäteistarkistus, tarvemallin tietopohja, siirtymätasaukset.
- **Väestön määrän ja väestörakenteen muutokset:** asukasluku vaikuttaa rahoituksen määrään ja kehitykseen; rakenteiden sopeuttaminen pienenevään väestöön on alueille haastavaa